

Raha Hoiu-laenuühistu

Teie 07.01.2026

Meie 19.01.2026 nr 1.4-1/74-2

**Vastus pöördumisele seoses hoiu-
laenuühistu seaduse muutmisega**

Pöördusite Rahandusministeeriumi poole tähelepanu juhtimaks, et hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (671 SE) vastuvõtmine toob teie hinnangul kaasa hoiu-laenuühistute sundlõpetamise või pankroti. Toote oma kirjas välja, et eelnõu võib kaasa tuua ka negatiivse mõju hoiu-laenuühistute juhtorganite liikmete isiklikule mainele ja edasisele töövõimele finantssektoris.

Palute enne eelnõu vastuvõtmist ja rakendamist kirjalikku seisukohta juhtorganite isikute edasise käsitlemise kohta, samuti selgitust, millised mehhanismid välistavad põhjendamatu mainekahju. Samuti soovite, et hinnataks eelnõu mõju ka konkreetsetele isikutele.

Vastavalt märgukirjale ja märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse §-le 3 saab Rahandusministeerium anda üksnes õiguslaseid selgitusi ministeeriumi poolt välja töötatud õigusaktide või nende eelnõude kohta. Õiguslase selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õiguslase selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Seetõttu on meil Teie kirjale võimalik vastata ainult selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse ehk ministeerium ei saa anda kinnitusi ega hinnata mõju konkreetsetele isikutele. Lisaks juhime Teie tähelepanu asjaolule, et ministeeriumi õiguslane selgitus ei võrdu seaduse ainuõige tõlgendusega ja see ei ole ühelegi isikule täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eestis põhiseaduse kohaselt ainult kohus.

Esiteks, ministeerium ei nõustu sellega, et eelnõu vastuvõtmine toob tingimata kaasa ühistute sundlõpetamise või pankroti. Eelnõuga ettenähtud rakendussätted (eelkõige § 47³) näevad ette sobiliku ümberkujundamise- ja üleminekurežiimi, mille kohaselt võib hoiu-laenuühistu ennast ümber kujundada piisavalt pika perioodi jooksul (eelduslikult kolme aasta jooksul kui seadus 2026. a. jaanuaris Riigikogus heaks kiidetakse). Ümberkujundamise tulemusena võib hoiu-laenuühistu jätkata kas ühistupangana, krediidiandjana või makseasutusena. Samuti võib hoiu-laenuühistu jätkata tavalise tulundusühistuna, ilma, et ta osutaks finantsteenuseid. Seda kõike on juba pikemalt selgitatud eelnõu seletuskirjas ja märkuste tabelis. Lisaks on eelnõu menetlemisel Riigikogus lisatud eelnõusse täiendav rakendussäte (§ 47³ lõikesse 2), mille kohaselt võib teatud tingimuste täitmise korral hoiuste väljamaksmist pikendada kuni 5 aasta võrra. Seda kõike on tehtud eesmärgil, et juhul kui ühistu ei soovi taotleda panga või ühistupanga tegevusluba, siis suudaks ta hoiused mõistliku aja jooksul liikmetest hoiustajatele välja maksta ja jätkata oma tegevust mõnes muus vormis. Kindlasti tasuks täna tegutsevatel ühistutel võimalikult varakult vastavaid tegevusi planeerima hakata.

Teiseks, Finantsinspeksioon lähtub mitmetest erinevatest kriteeriumitest, mis puudutab isikute sobivuse hindamist finantsjärelevalve subjekti juhtorgani liikmeks. Laitmatu maine

või reputatsioon on juhtorgani liikmete sobivuse hindamisel üheks oluliseks kriteeriumiks. „Laitmatu maine või reputatsiooni“ mõiste ei ole õigusaktides aga ammendavalt piiritletud ja selle sisustamisel on olulise tähendusega olnud järelevalve praktika.

Isiku seotus mõne äriühingu pankrotiga on üksnes üheks asjaoluks sobivusmenetluse läbiviimisel. Kui isik on olnud seotud äriühinguga, mille suhtes on alustatud pankrotimenetlus või mis on lõppenud pankrotiga, ei tähenda aga automaatselt seda, et antud isik ei saa olla edaspidi krediitiasutuse ega mõne muu finantsjärelevalve alla kuuluva subjekti juhtorgani liikmeks. Oluline on see, mis on olnud isiku roll konkreetses pankrotiasjas, mh mis asjaoludel on pankrot toimunud, kas isikul on otseselt süüline vastutus jne. Finantsinspeksioonile on õigusaktidega ette nähtud piisavalt lai kaalutlusruum finantsjärelevalve subjekti juhtorgani liikmete sobivuse hindamiseks.

Lisaks, ka Finantsinspeksiooni avaldatud sobivusmenetluse juhendid (<https://www.fi.ee/et/finantsinspeksioon/sobivusmenetlus>), mis omakorda põhinevad Euroopa finantsjärelevalve asutuste sobivusmenetluse juhenditel, ei näe ette seda, et äriühingu pankrot tooks automaatselt kaasa isikute välistamise finantsjärelevalve subjekti juhtorgani liikmete seast. Sobivusmenetluse läbiviimise juhendi punktis 3.13 märgitakse, et pankroti- või mõni muu sarnane menetlus on eelkõige indikatsiooniks, et tegemist võib olla laimatu ärialase maine nõudele mittevastava isikuga. Kokkuvõttes ei välista see aga isikul olla mõne finantsjärelevalve alla kuuluva subjekti juhiks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelyn Liivamägi
finants- ja maksupoliitika asekancler

Lisaadressaadid:
Tallinna Hoiu-laenuühistu
Kambja Hoiu-Laenuühistu
Maaelu Edendamise Hoiu-laenuühistu
Leie Hoiu-laenuühistu
Riigikogu rahanduskomisjon
Finantsinspeksioon
Õiguskantsler

Thomas Auväart, 611 3633, thomas.auvaart@fin.ee